

HAVACILIK PERSONELİ TIBBİ UÇUŞ TESTİ VE ÇALIŞMA ORTAMI DEĞERLENDİRMESİ TALİMATI (SHT-TUT/ÇOD)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 -(1) Bu Talimatın amacı, tıbbi gereklilikleri sağlayamayan ya da sınırda sağlayan ama rahatsızlığının havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren tabip tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve istenen emniyetli performans düzeyine sahip olabileceği kanaati ile değerlendirilmesi talep edilen havacılık personeli için gerçekleştirilecek tıbbi uçuş testi veya çalışma ortamı değerlendirmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 -(1) Bu Talimat; sivil havacılık alanında görev yapan uçuş ekibi üyesi, kabin ekibi üyesi, hava trafik kontrolörü ve diğer havacılık personeli ile bu kişilerin havacılık muayenelerini gerçekleştirmekle yetkilendirilen yetkili tabipleri, uçuş tabiplerini, havacılık tıp merkezlerini, tıbbi uçuş testi veya çalışma ortamı değerlendirmesine katılan medikal asesörleri, gözetmenleri ve kontrol pilotlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 -(1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarih ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu, 15/07/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 441 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine, 31/01/2007 tarih ve 26420 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hava Trafik Kontrol Hizmetleri Personeli Lisans ve Derecelendirme Yönetmeliğine ve 02/06/2017 tarih ve 30084 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Pilot Lisans Yönetmeliğine, 15/06/2017 tarihinde yayımlanan Havacılık Sağlık Talimatı ve 08/01/2019 tarihinde yayımlanan Kontrol Pilotluğu Talimatı dayanılarak hazırlanmıştır.

(2) 05/06/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanun ile kabul edilen 07/12/1944 tarihli Şikago Konvansiyonu Ek-1 Bölüm 6 gereklilikleri esas alınmıştır.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 4 -(1) Bu Talimatın hazırlanmasında, (AT) 2018/1139 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğüne uygun olarak Sivil Havacılık Uçuş Ekibine Uygulanacak Teknik Gereklilikleri ve İdari Usulleri Belirleyen 3 Kasım 2011 tarihli ve (AB) 1178/2011 sayılı Komisyon Tüzüğü'nün PART MED Başlıklı 4 no' lu Eki dikkate alınmıştır.

Tanım ve kısaltmalar

MADDE 5 -(1) Bu Talimatta geçen;

- AeMC: Aero-medical Centre / Havacılık Tıp Merkezini,
- Akran (Buddy, Candaş, Peer): Mesleğinde örnek tutum ve davranışlara sahip, deontolojik kurallara bağlı, iletişime açık, güvenilir, yargılayıcı olmayan, iyi dinleme ve doğru yol göstericiliği meziyetlerine sahip, zihin sağlığının iyileştirilmesine yönelik faaliyetlerde gönüllü görev alan ve mesleğini aktif olarak yapan havacılık personelini,
- AME: Aeromedical Examiner / Yetkilendirilmiş Hava ve Uzay Hekimliği Uzmanını veya

Uçuş Tabibini,

ç) AMS: Aeromedical Section / Genel Müdürlükte faaliyet gösteren Hava Sağlık Birimini,

d) Başvuru sahibi: TUT veya ÇOD gerçekleştirilecek kişiyi,

e) Çalışma ortamı değerlendirmesi: Tıbbi gereklilikleri sağlayamayan ya da sınırda sağlayan ama rahatsızlığının havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren hekim tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve istenen emniyetli performans düzeyine sahip olabileceği kanaatine varılan havacılık personeli için sağlık yönünden Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen medikal asesör veya uçuş tabibi ile başvuru sahibinin lisans veya sertifika imtiyazları konusunda deneyim sahibi gözetmen tarafından görev yerinde özel sağlık durumuna yönelik beceri ve deneyiminin raporlandığı tıbbi değerlendirmeyi,

f) ÇOD: Çalışma ortamı değerlendirmesini,

g) ÇOD Personeli: Çalışma ortamı değerlendirmesine katılan hizmet sağlayıcı işletme tarafından bildirim yapılan başvuru sahibinin lisans veya sertifika gereklilikleri konusunda yetkisi veya çalışma ortamı hakkında deneyimi bulunan gözetmenler eşliğinde görevlendirilen medikal asesör veya Genel Müdürlükçe bu Talimatın 8 inci maddesi 3üncü fıkrasına göre yetkilendirilen kişileri,

ğ) ÇOD Hizmet Sağlayıcı Gözetmeni: Genel Müdürlük tarafından Bu Talimatın 8 inci maddesi 3 üncü fıkrasına göre yetkilendirilen kişilere yardımcı olması istenilen ÇOD yapılacak havacılık personelinin lisans veya sertifika gereklilikleri konusunda yetkisi veya çalışma ortamı hakkında deneyimi bulunan Genel Müdürlük personeli ile hizmet sağlayıcı işletmeler tarafından Genel Müdürlüğe bildirim yapılan hava trafik kontrolörünü, kabin ekibi üyesi ve diğer havacılık personelini,

h) Defekt:Eksikliği, bozukluğu, kusuru,

ı) Deformite: Doğuştan ya da sonradan oluşan problemlerden dolayı vücudumuzda yer alan kemiklerin, bulunması gereken şeklin dışında farklı olarak bulunmasını,

i) Değerlendirme: Herhangi bir kişinin sağlık açısından uçuş ve göreve uygunluğu konusunda, söz konusu kişinin tıbbi açıdan geçmişine, gerçekleştirilmesi öngörülen sağlık muayenelerine ve gerekli görülen diğer muayenelere, EKG, tansiyon ölçümleri, kan testleri ve röntgen filmleri de dâhil olmak ancak bunlarla sınırlı kalmamak kaydıyla çeşitli tıbbi tetkiklere dayanılarak varılan kanaati,

j) EASA: Avrupa Havacılık Emniyet Ajansını,

k) Genel Müdür: Sivil Havacılık Genel Müdürü'nü,

l) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,

m) Hava sağlık birimi: Genel Müdürlük bünyesinde faaliyet gösteren Genel Müdürlük adına havacılık sağlık faaliyetlerini yürüten ve bu Talimatta yer alan görev, yetki ve sorumlulukların takip, kontrol ve koordinasyonunu sağlayan birimini,

n) Havacılık sağlık muayenesi: Havacılık personeli veya adaylarının, lisans ve sertifikalarının verdiği hak ve yetkileri kullanabilmeleri için 15/06/2017 tarihinde yayımlanan Havacılık Sağlık Talimatı maddelerine göre başlangıçta, ihtiyaç duyulması halinde ve belirli aralıklarla tekrarlamaları gereken AME, Yetkili Tabip, OHMP, GMP ve medikal asesör tarafından yapılan asgari fizik muayene ile başlayan sağlık muayenesini,

o) Havacılık tıp merkezi: Havacılık personeli sağlık muayene ve değerlendirmelerinin yapılması için Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş, yetkili uçuş tabipleri ile havacılık personeli ve havayolu ile taşınan yolcu sağlığı konusunda ulusal ve uluslararası mevzuata uygun bilimsel kanıt, çalışma ve istatistiki araştırmalara dayanan görüş ve karar bildiren, yapılan havacılık sağlık muayenelerini Lisans veren otorite ile paylaşan kamu/özel kurum ve kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişilere ait sağlık işletmelerinin bünyesinde kurulmuş birimleri,

ö) HTEK: Genel Müdürlük tarafından yetki verilmiş havacılık tıbbi eğitim kuruluşunu,

p) ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Örgütünü,

r) Kısıtlama: Herhangi bir sağlık sertifikasına, sağlık muayene raporuna ya da lisansa eklenen ve kısıtlama sahibinin mesleki imtiyazlarının tatbiki sırasında uyulması gereken kaydını,

s) Medikal asesör: Genel Müdürlük bünyesinde çalışan, havacılık tıbbı konusunda gerekli eğitimi almış, ilk yardım, havadan hasta/yaralı tahliyesi, işyeri hekimliği, pilotaj, eğitimcinin eğitimi ve/veya TUT ve ÇOD konularında tecrübeli, askeri veya sivil havacılık alanında sağlık sertifikası ya da yerine geçen belge düzenlenmiş, havacılık sağlık muayenelerinin incelemelerini, ihtiyaç duyması halinde fizik muayene ile sertifikasyon veya havacılık sağlık muayene rapor işlemlerini gerçekleştiren uçuş tabibini

ş) SHY-İPC: 29/01/2013 tarihli ve 28543 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmeliği,

t) Tıbbi uçuş testi: Tıbbi gereklilikleri sağlayamayan ya da sınırda sağlayan ama rahatsızlığının havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren hekim tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve istenen emniyetli performans düzeyine sahip olabileceği kanaatine varılan havacılık personeli için sağlık yönünden Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen medikal asesör veya uçuş tabibi ile başvuru sahibinin lisans veya sertifika imtiyazları konusunda deneyim sahibi kontrol pilotu tarafından özel sağlık durumuna yönelik beceri ve deneyiminin raporlandığı uygulamalı uçuş testini,

u) TUT: Tıbbi Uçuş Testini,

ü) TUT Kontrol/ Examiner pilotu; Genel Müdürlük tarafından Bu Talimatın 8 inci maddesi 3üncü fıkrasına göre yetkilendirilen kişilere yardımcı olması istenilen, TUT yapılacak havacılık personelinin lisans veya sertifika gereklilikleri konusunda yetkisi veya çalışma ortamı hakkında deneyimi bulunan Genel Müdürlük personeli veya onaylı eğitim organizasyonları ile havacılık işletmelerinde SHT-Kontrol Pilotluğu talimatına göre yetkilendirmesi bulunan pilotları,

v) TUT Personeli: Tıbbi Uçuş Testine katılan Kontrol/ Pilotu eşliğinde görevlendirilen medikal asesör veya Genel Müdürlükçe bu Talimatın 8 inci maddesi 3üncü fıkrasına göre yetkilendirilen kişileri,

y) Yetkili Tabip: Genel Müdürlük tarafından gerek görülmesi halinde OHMP, GMP, kısmen AME yetkilerini icra edebilen, lisans veya sertifika başvuru sahiplerinin ilk ve yenileme muayeneleri hariç sağlık muayenelerini yapmak ve Sınıf 2, 3 ve LAPL sağlık sertifika ve sağlık muayene raporlarını düzenlemek amacıyla Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş, havacılık tıbbı alanında geçerli eğitim almış tıp doktorlarını,

ifade eder.

(2) Bu Talimatta belirtilmeyen tanımlar için 2920 sayılı Kanun, 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve diğer sivil havacılık mevzuatı ile ülkemizin üyesi olduğu uluslararası sivil havacılık kuruluşları tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen tanım ve kısaltmalar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM Genel Esaslar

Başvuru sahipleri

MADDE 6 -(1) 15/06/2017 tarihinde yayımlanan Havacılık Sağlık Talimatı maddelerine göre yapılan havacılık sağlık muayenesi sonucu bu Talimatın 3üncü bölümünde belirtilen tıbbi gereklilikleri sağlayamadığı ya da sınırdaki sağladığı değerlendirilen ve sivil havacılık alanında görev yapan havacılık personeli için, bu Talimat hükümleri uyarınca TUT veya ÇOD gerçekleştirilebilir.

TUT ve ÇOD

MADDE 7 -(1) TUT veya ÇOD düşünülebilmesi için başvuru sahibinin, hastalığıyla ilgili bir branş uzmanına sevk edilmesi gerekmektedir. İlgili branş uzman incelemesi neticesinde; hastalığın veya rahatsızlığı ilerleyici karakterde olmadığını, ilerleyici karakterde olduğunu, ilerleyici karakterde olsa bile tıbbi, cerrahi ve alternatif bildirilen tedavilerle hastalığın veya rahatsızlığın sonraki temdit muayene süresine kadar sınırlandırılabilmesi ayrıca başvuru sahibinin hangi dereceye kadar fonksiyon kaybı olduğu ve olabileceğini veya kısa süreler içerisinde sağlık durumunda kötüleşme veya ani inkapasitasyon riski bulunup bulunmadığını anlamak için yapılan bir değerlendirmeyi içerir.

(2) Tıbbi şartları sınırdaki sağlamayan başvuru sahibi için ilgili branş uzman hekimi, uçuş tabibi ve medikal asesör tarafından başvuru sahibinin hastalığının havacılık görevlerinin gerçekleştirilmesi sırasında sorun teşkil etmeyeceği bildirim ile başvuru sahibinin emniyetli ve güvenli performansla görevlerini yapabileceği kanaatini sunarak ve mevzuata uygunluğunu göstermek şartıyla 90 gün içerisinde TUT ve ÇOD ile beceri ve deneyim değerlendirmesi yapılmasını isteyebilir.

(3) TUT ve ÇOD'un amacı başvuru sahibinin uçuş emniyetini ihlal etmeden görevlerini yerine getirme kapasitesinden emin olmaktır. TUT ve ÇOD, genellikle statik fiziksel rahatsızlıkları değerlendirmek, fiziksel ve mental rahatsızlıklarda ilaç tolerans durumlarının gösterilmesi için uygun olup fiziksel fonksiyonu normal olmasına karşın ilaç kullanım durumundan bağımsız hızlı inkapasitasyona gidebilecek rahatsızlıkları bulunan başvuru sahipleri için uygun değildir.

(4) TUT çoğunlukla tıbbi standartların sınırdaki karşılandığı yada karşılanmadığı bu talimatta belirtilen tıbbi durumlarda veya hava aracı kontrollerinin modifikasyonunun yapılabilir olduğu her türlü tıbbi rahatsızlık durumunda PPL, LAPL, UPL, SPL, BPL, İHA 2 ve İHA3 lisans sahibi pilotlar için yapılır. ATPL, CPL, MPL lisans sahibi pilotlar ise kullanılan ticari hava aracı kontrollerinin modifikasyonu daha nadir yapılabildiği için sadece Bu Talimatta belirtilen sınırlı tıbbi durumlarda tıbbi uçuş testine tabi tutulabilirler.

(5) Başvuru sahibinin kusurlarına uygun olan TUT ve ÇOD, kişinin normal şartlarda olduğu kadar olumsuz koşullarda da çalışabildiğinin anlaşılmasında yardımcı olmak için gerçekleştirilir. Bu sebeple TUT ve ÇOD, başvuru sahibinin mevcut rahatsızlığı nedeni ile sorun yaşaması muhtemel acil operasyonlarını, olumsuz hava koşullarını, gece veya şafak vakti vb. marjinal veya simüle edilmiş marjinal durumları içerir. Gerçek uçuşlarda yapılacak TUT' lar için aşağıdaki hususlara dikkat edilir;

a) Uçuş ekiplerinin uçulacak hava aracına uygun geçerli lisans ve belgelerine,

b) Uçulacak rotaya uygun hazırlanmış uçuş planına,

c) Kalkış, varış meydanı ve yol boyundaki tüm hava meydanlarına ve yedek alanlara ait ilgili

NOTAM'lara,

ç) Hava durumu analizine,

d) Yakıt planlama kontrolüne,

e) MEL Bilgisine,

f) SIGMETS/AIRMETS ve yol boyu meteoroloji haritalarına,

g) LVO operasyon usulleri ve LVO kanıtlama uçuşlarına

ğ) Uygun uçuş ekip planlaması ve uçuş ekip mesai saatleri uygunluğuna,

h) Simülâtör uygunluğuna,

1) Hava aracı için yapılan uçuş ekipleri ve etkilenen üçüncü şahısları kapsayan sigortasına

(6) Başvuru sahibinin birden fazla görevi aynı anda yapma kabiliyetini ölçmek için TUT ve ÇOD sırasında mantıklı eşzamanlı görevler (harita okuma ve navigasyon, uçuş ekipmanı operasyonu, iletişimin sürdürülmesi, ekipman veya motor arızası vb.) verilir.

(7) TUT ve ÇOD'un tüm öğeleri başvuru sahibinin testine katılan görevlendirilen kişiler tarafından gözlemlenir ve değerlendirilir. Ek test veya değerlendirmeler gerekli görülürse ilave edilebilir.

(8) TUT ve ÇOD için gereklilikler, başvuru sahibinin becerileri ve sınırlamalarını belirlemede kılavuz olacaktır. Başvuru sahibinin becerilerinin uçuş gözlemcisinininkilerle kıyaslanması durumunda, ilgili uçuş gözlemcisinin fiziksel özelliklerinin normal olduğu kabul edilir. Eğer öyle değilse, başvuru sahibi başka bir uçuş gözlemcisine yönlendirilmelidir.

TUT ve ÇOD gerçekleştirecek personel

MADDE 8 -(1) Tıbbi uçuş testi ve çalışma ortamı değerlendirmesinde; Genel Müdürlükçe Kontrol Pilotluğu Talimatına göre yetkilendirilen kontrol pilotu veya Bu Talimatta geçen gözetmen ile birlikte tercihen Bu Talimata göre yetkilendirilen medikal asesörler görevlendirilir.

(2) Genel Müdür oluru ile yetkilendirilen medikal asesör TUT veya ÇOD yapacak diğer personelin yetkilendirilmesi sırasında yeterlilik değerlendirmesi ile yetkilendirilme sonrası haberli ve habersiz denetiminden sorumludur. Medikal asesörün yeterlilik ve denetim amaçlı katılım sağladığı test ve değerlendirmelerde medikal asesör gözlemci sıfatı ile bulunur.

(3) Genel Müdürlükçe medikal asesör görevlendirilmesi yapılamadığı durumlarda; Bu Talimatta geçen konularda havacılık tıbbi eğitimi alan, tecrübesi, uzmanlığı bulunan aşağıdaki kişiler arasından varsa çalıştığı kurum veya kuruluşlardan izin alınması ve tamamen gönüllük esaslı başvuruları olmaları halinde Genel Müdürlükçe TUT veya ÇOD personeli yetkilendirmesi yapılabilir.

a) Hava ve Uzay Hekimliği Uzmanları,

b) En az 5 yıl süre ile Sınıf 1 sağlık sertifika düzenleme yetkisi bulunan Uçuş Tabipleri,

c) En az 3 yıl süre ile Sivil Havacılık Sağlık Komisyon üyeliği bulunan kişileri,

ç) Hava trafik kontrolörü, kabin ekibi üyesi veya diğer havacılık personelinin çalışma ortamı değerlendirmesi için aktif olarak AeMC' lerde ilgili havacılık personeli sağlık sertifikası veya sağlık muayene raporu düzenleme yetkisi bulunan AME' ler ile teste veya değerlendirmeye tabi havacılık personelinin işletmesinde en az 2 yıl süredir yetkisi bulunan OHMP' ler veya yetkili tabipler,

(4) TUT ile görevlendirilecek personelin tercihen CPL, PPL, BPL, SPL, UPL, LAPL, İHA 2 ve 3 pilot lisanslarından herhangi birine ve geçerli sınıf 2 sağlık sertifikasına sahip olması gerekmektedir.

(5) Genel Müdürlükçe medikal asesör görevlendirilmesi yapılamadığı durumlarda görevlendirilen personele veya işletmesine Genel Müdürlük hizmet tarifesinde geçtiği esaslarla görevlendirme yapılır.

(6) Kabin ekibi üyesi ve diğer havacılık personeli muayenelerinde nihai karar havacılık tıp merkezlerine aittir. Bu sebeple havacılık tıp merkezi başkanlığı tarafından ÇOD değerlendirmesine ihtiyaç duyulması halinde Bu Talimata göre yetkilendirilen ÇOD personeli ile ÇOD planlanması yapılır.

TUT veya ÇOD Gerçekleştirme Usulleri ve TUT ve ÇOD Personeli Denetimi

MADDE 9 -(1) TUT ve ÇOD, havacılık personelinin görevlerini engellemeyecek ve görevleri sırasında dikkatlerini dağıtmayacak şekilde gerçekleştirilir.

(2) Tıbbi Uçuş Testinin gerçek uçuş ile yapıldığı durumlarda başvuru sahibinin tıbbi durumuna yönelik sorulan sorular dışında kalan genellikle kontrol pilotu tarafından uçuş ekibinin hava aracı işletim limitleri, ulusal ve uluslararası mevzuata uygunluk, işletme el kitapları, düz uçuş kontrol yöntemleri, hava aracı sistemleri ve ekipmanı veya normal ve acil durum usullerine ilişkin sorulan sorulara karşılık, belirsiz veya aşına gelmeyen cevaplar veya davranışlar gösterilmişse, TUT personeli bu tür soruların uçuş sonrasına ertelenmesini sağlamalı ve tıbbi standardın gözlemlenmesi için uçuş emniyetini riske atacak hava koşulunda, uçuş sahasında, hava trafiğinin yoğun olduğu bölgelerde, emniyetsiz irtifalarda, iniş ve kalkışlarda, kontrol pilotunun ikazına rağmen tabiplerce uçuş planı dışına çıkılabilecek şekilde başvuru sahibinin uçağı kumanda etmesine yönelik ısrarcı talepleri olmamalı böyle durumlarda başvuru sahibi başarısız kabul edilmeden önce ikinci bir test hakkı verilmelidir.

(3) Tıbbi Uçuş Testinin Hareketli Simulatör ortamında yapıldığı durumlarda TUT personeli, başvuru sahibinin insiyatifine bırakacak şekilde;

a) simulatör limitleri dahilinde tıbbi standartları sağladığından emin oluncaya kadar işlemleri tekrarlayabilir.

b) başvuru sahibinin simulatörde yetkisinde olan olmayan konularda gerekirse tek pilot hava aracını kullanıyormuşçasına veya tek göz ile uçacakmış gibi uçak manuallerinde geçmese bile tıbbi standartın sağlandığının kısa süreler içerisinde gösterilebilmesine yönelik bu maddenin 2 inci fıkrasında belirtilen ve daha fazla emniyetsiz durumu simule edebilir.

c) başvuru sahibinden hava aracını zorlayıcı kumanda hareketlerini vermesini veya düzeltilmesini, telsiz konuşmalarını yapmasını isteyebilir.

ç) iniş ve kalkış sırasında dikkat dağıtıcı stres artırıcı sorular sorulabilir, eş zamanlı doğru yanıtlar verinceye ve tıbbi standardın sağlandığından emin oluncaya kadar bu işlem tekrarlanabilir.

(4) TUT personeli, ÇOD Personeli veya gözetmenler yerdeki etkinliklerde, uçuş sırasında tüm hava trafik kontrol haberleşmelerini ve ÇOD yapılan Hava trafik kontrol personelinin hava trafiğinin yönetimini izlemelidir. Hava trafik kontrolünü, meydan uçuşa elverişliliğini, hava limanı ile ilgili yöntemler, hizmetler veya faaliyetlerin emniyetini olumsuz yönde etkileyecek herhangi bir aksaklık görülmesi halinde veya sağlık yönünden kendilerini iyi hissetmemeleri halinde; TUT veya ÇOD'a katılan herhangi bir personel derhal ilgili yetkililere bildiriminde bulunmakta ve TUT veya ÇOD yapılması sırasında verilen komutları ertelemekte veya sonlandırılmasını istemekte eşit derece sorumlu ve yetkilidir. Emniyetsiz durumlar dışında TUT veya ÇOD'a katılan başvuru sahipleri kendilerine iletilen komutlara harfiyen uymakla ve belirtilen süreler içerisinde gereğini yerine getirmekle yükümlüdür.

(5) TUT veya ÇOD Personeli, TUT veya ÇOD öncesi ve sonrasında katılımcılara TUT veya ÇOD usulleri, amacı ve neticesi hakkında kısa bir brifing verir. TUT veya ÇOD raporu katılımcılar tarafından imza altına alınır.

(6) TUT ve ÇOD personelinin yeterlilik değerlendirmesi, denetimi veya itiraz sonucuna göre başvuru sahibinin nihai TUT veya ÇOD karar işlemi medikal asesör tarafınca Genel Müdürlük resmi internet sayfasında yayımlanan TUT ve ÇOD kontrol formlarına, varsa hazırlanan görsel kayıt ve yazılı raporlara göre gerçekleştirilir.

(7) Medikal asesör, yeterlilik ve denetim amaçlı katılım sağladığı test ve değerlendirmelerde gözlemci sıfatı ile bulunur. TUT veya ÇOD personeli medikal asesörle kararlarını paylaşmaları sonrası başvuru sahibine nihai karar medikal asesör tarafından bildirilir ve imza altına alınır.

a) TUT veya ÇOD personeli veya başvuru sahibi Genel Müdürlüğe 5 işgünü içerisinde;

1) TUT/ÇOD personeli yeterlilik değerlendirmesi veya denetim sonuçlarına ve/veya

2) başvuru sahibine bildirilen nihai karara gerekçelerini sunarak itiraz edebilir.

b) Genel Müdür tarafından simülör ortamında gerçekleştirilen TUT veya ÇOD için yapılan itirazların uygun görülmesi halinde masrafları itiraz sahibi tarafından karşılanacak şekilde Genel Müdür oluru ile 30 iş günü içerisinde oluşturulacak yeni bir değerlendirme komisyonu tarafından belirlenen medikal asesör, uçuş tabibi veya kontrol pilotu tarafından nihai olarak gerçek ortamda olacak şekilde yeni bir TUT/ÇOD değerlendirmesi gerçekleştirilir.

1) Değerlendirme Komisyonu tarafından itiraz sahibi haklı bulunursa itiraz sahibi tarafından karşılanan masraf tutarı Genel Müdürlük tarafından itiraz sahibine iade edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TUT veya ÇOD yapılabilecek Hastalıkların değerlendirilmesi

Ekstremitte deformitesi veya yokluğu

MADDE 10 -(1) Ekstremitte deformitesi veya yokluğu, TUT veya ÇOD esnasında başvuru sahibinin aşağıdaki gerekliliklerin sağlanması sonrası uygun değerlendirilebilir;

a) Deformite Kusurunu telafi etmek için herhangi bir vücut pozisyonu gerekip gerekmediğini belirterek, normalde kusurlu ekstremitenin veya ekstremitelerin kullanılmasını gerektiren tüm kumandaları etkin şekilde yürütmeye ve ulaşmaya hazır olabildiğini göstermesi,

b) Hız azalmalarını kurtarma ve power-off kontrolü gibi uçuş sırasındaki acil prosedürleri olduğu kadar hava aracının acil tahliyesi gibi yerdeki acil prosedürleri de uygun şekilde yerine getirebildiğini göstermesi.

İşitme defekti

MADDE 11 -(1) İşitmedeki defektler, normalde tüm ilgili faktörler simüle edilebildiğinden dolayı fiili uçuş veya çalışma durumları altında TUT veya ÇOD gerektirmez. Bu olgularda değerlendirilecek olan ana etkenler şunlardır:

a) Radyo sesi veya sinyal iletişimlerini duyabilme;

b) Zeminde, kokpitte motor çalışırken veya kapalıyken sıradan konuşma seslerini anlayabilme. TUT veya ÇOD personeli, başvuru sahibinin dudak okumasına ve işitme cihazı kullanılmasına karşı dikkatli olmalıdır.

Konuşma defektleri - kekeleme, konuşmada tutukluk

MADDE 12 -(1) TUT veya ÇOD esnasında başvuru sahibi, eğer karşılıklı direkt konuşmada konuşabildiğini ve net olarak anlaşılabilirliğini gösterebilirse uygun değerlendirilir.

Görme defektleri

MADDE 13 -(1) Aşağıdaki durumlar pilot lisansı sahibi kişilerden istenen görsel becerileri tanımlayan tipik koşulların bazılarını temsil eder. TUT başvurusu bulunan kişilerin bunlara sahip olması veya istenen düzeydeki yeterliliği karşılayamaması, simulasyon ile ya da daha gerçekçi olarak gerçek uçuş koşullarında ortaya konabilir. Her iki durumda da başvuru sahibinin özelleştirilmiş görevleri uygulama yetisi, konvansiyonel bir testle ortaya konması kolay olmayan tatbiki bir şarttır. Yapılacak testte aşağıdakiler gerçekleştirilebilir;

a) Belli bir uzaklıktan, tercihen aşına olunmayan bir arazi ve yüksek rakımdan acil iniş alanı seçebilme,

b) Zor arazilerde zorunlu iniş simülasyonu yapabilme. Yaklaşım tarzı, iniş hızı ve tıkanmaların (kütük, kaya parçası, hendek vb.) farkına varılabildiği mukayeseli uzaklığın not edilmesi gerekir,

c) Çarpışma rotasında, muhtemelen önceden hazırlanmış yaklaşan diğer hava aracını, özellikle de uzak sağdan veya uzak soldan yaklaşan hava aracını tanıyabilme,

ç) Mesafeler, örneğin diğer hava aracından ve yerden uzaklık, hakkında kanaat getirme (TUT veya ÇOD personeli kanaatiyle kıyaslamalı) ve görüş alanındaki yer işaretlerini tanıyabilme,

- d) İnişlerin yapılma tarzı, yan rüzgar inişleri dahil,
- e) Havacılık haritalarını uçuş sırasında okuyabilme ve radyoyu önceden belirlenmiş bir istasyona hızlıca ve doğruca ayarlayabilme,
- f) Enstrüman panellerini, eğer varsa baş üstü panellerini de, hızlıca ve doğruca okuyabilme.

Renkli Görme

MADDE 14 -(1) İshihara testinden geçemeyen başvuru sahiplerinin renkleri ayırt etme kabiliyetine sahip olup olmadıklarını tespit etmek amacı ile ayrıca CAD (Colour Assessment and Diagnosis) testi istenilir. CAD testi yapılmadığı durumlarda veya TUT önerilmesi durumunda aşağıda geçen ileri renk algılama testlerinden en az birinden başarılı olmaları gerekmektedir.

- a) Anomaloskopi (Nagel veya eşdeğeri). Bu test, renk değerlendirmesi trikromatik ise ve eşleşme aralığı 4 ölçek birimi veya daha az ise başarılı sayılır.
- b) Başvuru sahibi, Genel Müdürlükçe uygun görülen güncel fener testlerini (Lantern) hatasız geçtiği takdirde test başarılı sayılır.

(2) Başvuru sahiplerinin normal trikromat olmaları veya CAD, anomaloskop ve lantern testlerinde istenilen şartları sağlayarak sahip olduğu lisansın imtiyazlarını emniyetli bir şekilde kullanabileceklerine dair gerekli renkleri kolayca algılayabildiklerini göstermeleri gerekmektedir.

(3) Sınıf 1 ve 3 sağlık sertifikası sahiplerinin havacılık tıp merkezi tarafından yapılan her türlü muayenesinde adı geçen ileri renk algılama testlerinin referans değer gerekliliklerini sınırda sağlayamayan ancak renkli görme kusurunun havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren göz hekimi tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve emniyetli performansını etkilemediği değerlendirilen kişiler için medikal asesör tarafından kişinin son 10 (on) yıllık sürede görev yaptığı işletme/işletmeler bünyesinde görme kusuruna yönelik herhangi bir raporlama olup olmadığı da araştırılarak TUT veya ÇOD yapılması istenebilir. TUT veya ÇOD için kişi aşağıdaki asgari gereklilikleri sağlamalıdır;

- a) TUT için Hava araçlarının veya ÇOD için Hava seyrüsefer ve çalışma ortamı cihaz ekranlarını ve göstergelerini zamanında, doğru bir şekilde okuması ve yorumlaması,
- b) TUT için Arazi, mania ve bunlara ait görsel uyarıları zamanında tanımlaması,
- c) Yakınlardaki diğer hava ve yer araçlarının ışıkları, pist aydınlatma sistemleri vb. gibi havacılık ışıklarının yerini, rengini ve önemini zamanında görsel olarak tespit etmesi.

(4) Sınıf 2 ve LAPL sağlık sertifikaları bağlamında, adayların renkleri tatminkâr bir şekilde algılayamaması durumunda ileri renk algılama testinden geçemeyen adaylar dikromatizm ve akromatopsi olmaması şartı ile uçuş imtiyazları sadece gündüz uçuşları ile sınırlandırılır.

(5) TUT ve değerlendirme sırasında başvuru sahibi tarafından bir rengin hiç görülmediğinin düşünüldüğü durumlarda yapılmamışsa anomaloskopi testinin yapılması istenebilir.

Kardiyoloji

MADDE 15 -(1) TUT veya ÇOD esnasında Başvuru sahiplerinin izin verilen ilaçlarla veya ilaçsız tüm uçuş planı boyunca ve çalışma ortamında tansiyon değerlerinin 160 mmHg sistolik ve/veya 95 mmHg diyastolik seviyesini aşmadığı veya 80 mmHg sistolik ve/veya 50 mmHg diyastolik seviyesinin altına düşmediği ve verilen tüm görevlerin sorunsuz tamamladığı gözlemlenir.

Metabolik ve Endokrin sistem

MADDE 16 -(1) TUT veya ÇOD esnasında diabetes tanısı, glukoz tolerans bozukluğu tanısı bulunmayan başvuru sahiplerinin tüm uçuş planı boyunca veya çalışma ortamında parmak ucu tokluk kan şekerinin 140 mg/dl seviyesini aşmadığı, 60mg/dl seviyesi altına düşmediği ve verilen tüm görevlerin sorunsuz tamamlandığı gözlemlenir.

a) TUT veya ÇOD esnasında diabetes tanısı, glukoz tolerans bozukluğu tanısı bulunan başvuru sahiplerinin tüm uçuş planı boyunca veya çalışma ortamında parmak ucu tokluk şekerinin izin verilen ilaçlarla veya ilaçsız 170 mg/dl seviyesini aşmadığı, 60mg/dl seviyesi altına düşmediği ve verilen tüm

görevlerin sorunsuz tamamlandığı gözlemlenir. TUT veya ÇOD esnasında diabetes tanısı, glukoz tolerans bozukluğu tanısı bulunmayan başvuru sahiplerinin tüm uçuş planı boyunca veya çalışma ortamında parmak ucu tokluk şekerinin izin verilen ilaçlarla veya ilaçsız 140 mg/dl seviyesini aşmadığı, 60mg/dl seviyesi altına düşmediği ve verilen tüm görevlerin sorunsuz tamamlandığı gözlemlenir.

Zihin Sağlığı

MADDE 17 -(1) TUT veya ÇOD esnasında Alkol ve psikoaktif madde bağımlılığı ve zihin sağlığına yönelik takip ve tedavisini tamamlayan başvuru sahiplerinin ilaçlı ve ilaçsız tüm uçuş planı boyunca veya çalışma ortamında aşağıdaki değerlendirme ve esas konular hakkında gerekli hallerde psiyatri uzmanı, havacılık psikoloğu ve akranlarla birlikte

- a) Kendisinin yada diğer uçucu personelde zihinsel sağlığın düşüşüne dair olası göstergelerinin anlaşılması dahil zihinsel sağlığa yönelik genel tutumu,
- b) Başkalarından tavsiye almak da dahil, baş etme stratejilerinin kullanımı,
- c) Kişilerarası ilişki sorunları,
- ç) İlaç Tolerans durumu,
- d) Operasyonel ekip kaynak yönetimi ile ilgili zorluk durumu,
- e) İlgi / Enerji kaybı durumu,
- f) Öfke, ajitasyon veya yüksek ruh hali,
- g) Depersonalizasyon ve kontrol kaybı,
- ğ) Görünümü, düşünce süreci ve içeriği, davranışı, ruh hali, konuşma durumu, düşünce süreci ve içeriği, algı, biliş, kavrama ve yargılama durumu,

uçuş planı boyunca veya çalışma ortamında değerlendirilir ve verilen tüm görevlerin sorunsuz tamamlandığı gözlemlenir.

Genito üriner sistem

MADDE 18 -(1) TUT veya ÇOD esnasında başvuru sahiplerinin izin verilen ilaçlarla veya ilaçsız tüm uçuş planı boyunca veya çalışma ortamında idrar kaçırma durumu yaşanılmadan bakılan idrar numunesinin normal olduğu verilen tüm görevlerin sorunsuz tamamladığı gözlemlenir.

Onkolojik hastalıklar

MADDE 19 -(1) Takip ve tedavisini tamamlayan, kanser hastalığı geçiren başvuru sahiplerine AeMC'lerce önerilen TUT veya ÇOD esnasında izin verilen ilaçlarla veya ilaçsız tüm uçuş planı boyunca veya çalışma ortamında 16 ıncı maddede belirtilen değerlendirme ve esas konularla birlikte geçirilen kanser hastalığına ait belirtilerin psiyatri uzmanı, havacılık psikoloğu ve akranlarla birlikte tüm uçuş planı boyunca veya çalışma ortamında verilen tüm görevleri sorunsuz tamamladığı gözlemlenir.

TUT veya ÇOD raporları

MADDE 20 -(1) TUT veya ÇOD sonrası tüm sonuçlar Genel Müdürlük resmi internet sayfasında yayınlanan TUT/ÇOD Rapor formu kullanılarak test veya değerlendirme sonucu Genel Müdürlüğe 10 iş günü içerisinde raporlanır. Raporla şunlara dair bilgiler yer almalıdır:

- a) Kusur, test ve öneriler,
- b) TUT veya ÇOD personeli tarafından gerekli görülen ek prosedürler,
- c) TUT veya ÇOD personeli becerileriyle başvuru sahibininkilerinki kıyaslandığında bununla ilgili personelin fiziksel özellikleri
- ç) Test için marjinal veya simüle edilmiş marjinal durumlar,
- d) Başvuru sahibinin simultane görevlerin yol açtığı dikkat kaybına olan hassasiyeti ve

e) Lisans için önerilen operasyon kısıtlamalarının veya alternatif olarak diğerkısıtlamaların gerekip gerekmediğı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Aykırı davranışlar ve İdari yaptırımlar

MADDE 21 -(1) Bu Talimat hükümlerine aykırı davranışlarda bulunan gerçek ve tüzel kişiler hakkında 2920 Sayılı Kanun'un 143'üncü Maddesi ile SHY-İPC gereğince gerekli idari para cezası uygulanır.

(2) Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen TUT veya COD personeli 3 kez geçerli bir mazeretleri olmadan TUT veya ÇOD görevlendirilmesini kabul etmemeleri veya bu görevi yerine getirmemeleri halinde yetkileri iptal edilir ve 3 yıl geçmeden tekrar verilmez.

Yürürlük

MADDE 22 -(1) Bu Talimat yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23 -(1) Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.